

ZARZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 29 kwietnia 1949 r

o organizacji i funkcjonowaniu kontroli wewnętrznej w Ministerstwie Komunikacji oraz w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach podległych, wydane w porozumieniu z Prezesem Najwyższej Izby Kontroli na wniosek Ministra Komunikacji.

Na podstawie pkt. 7 uchwały Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1948 r. oraz równobrzmiącej uchwały Rady Państwa z dnia 5 maja 1948 r. w sprawie organizacji i funkcjonowania kontroli wewnętrznej w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach państwowych oraz o jej współpracy z kontrolą państwową i społeczną (Monitor Polski Nr 51, poz. 292 i 293) i art. 26 ustawy z dnia 9 marca 1949 r. o kontroli państwowej (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 74) — zarządzam co następuje:

Rozdział I**Postanowienia ogólne.**

§ 1. Zarządzenie niniejsze ustala szczegółową organizację, zakres działania i funkcjonowanie kontroli wewnętrznej w resorcie komunikacji oraz zasady jej współpracy z kontrolą państwową i społeczną.

§ 2. Kontrola wewnętrzna w resorcie komunikacji zwana będzie w dalszym ciągu niniejszego zarządzenia „kontrolą”, jej organa — „organami kontroli”, osoby zaś powołane do jej wykonywania — „inspektorami kontroli”. Określeń tych należy używać we wszystkich przepisach, zarządzeniach, instrukcjach, regulaminach, okólnikach itp. Ministerstwa Komunikacji w odróżnieniu od czynności inspekcji, wykonywanych przez fachowe organa nadzoru (§ 3)

§ 3. Czynności inspekcji (prawo wydawania zarządzeń, odpowiedzialność za nadzorowaną jednostkę, ciągłość czuwania) stanowiące funkcje właściwych komórek organizacyjnych, zgodnie z ust. 26 powołanej uchwały Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1948 r. sprawowane są niezależnie od kontroli zorganizowanej i działającej na podstawie niniejszego zarządzenia.

§ 4. Organa kontroli wewnętrznej, z wyjątkiem organu na szczeblu Ministerstwa, nie mogą kontrolować jednostki administracyjnej, w skład której wchodzi a przeprowadzane przez nie na zarządzenie kierownika władzy administracyjnej w jednostce organizacyjnej tego samego szczebla corażne i częściowe dochodzenia nie mają mocy prawnej aktu kontroli.

Rozdział 2**Organizacja kontroli.**

§ 5. 1. Na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 18 marca 1949 r. w sprawie statutu organizacyjnego Ministerstwa Komunikacji (Monitor Polski Nr. A-19, poz. 281) istnieje w Ministerstwie Komunikacji Departament Kontroli.

2. W urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach podległych Ministerstwu Komunikacji tworzy się następujące organa kontroli:

- 1) w przedsiębiorstwie państwowym „Polskie Koleje Państwowe” Biuro Kontroli w Dyrekcji Generalnej K. P., podległe bezpośrednio dyrektorowi generalnemu K. P. i inspektoraty kontroli w dyrekcji okręgowej kolei państwowych;
- 2) w Centralnym Zarządzie Przedsiębiorstw Robót Komunikacyjnych Biuro Kontroli, podległe bezpośrednio dyrektorowi naczelnemu;
- 3) w przedsiębiorstwach państwowych resortu komunikacji:
  - a) Polskie Linie Lotnicze „Lot”,
  - b) „Państwowa Komunikacja Samochodowa”,
  - c) „Państwowa Żegluga Śródlądowa”,
  - d) Polskie Biuro Pociągów „Orbis”,

- e) Państwowe Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych Nr 1 — Roboty Inżynieryjno-Budowlane,
- f) Państwowe Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych Nr 2 — Roboty Drogowe,
- g) Państwowe Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych Nr 3 — Roboty Wodne,
- h) Państwowe Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych Nr 4 — Roboty Elektrotechniczne i Instalacyjne,
- 3) Państwowe Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych Nr 5 — Eksploatacja Żwiru i Kruszywa — inspektoraty podległe bezpośrednio dyrektorowi (naczelnemu); także inspektoraty będą tworzone za zgodą Prezesa Rady Ministrów i Prezesa Najwyższej Izby Kontroli w przedsiębiorstwach państwowych resortu komunikacji, które zostaną utworzone w przyszłości;
- 4) w dyrekcjach okręgowych dróg wodnych — wydziały kontroli, podległe bezpośrednio dyrektorowi okręgu dróg wodnych.

3. Na czele biura kontroli stoi naczelny inspektor kontroli na czele inspektoratu kontroli — główny inspektor kontroli. Na czele wydziału kontroli — naczelnik wydziału kontroli.

4. Minister Komunikacji, po uzyskaniu opinii Biura Organizacji i Spraw Osobowych Prezydium Rady Ministrów oraz w uzgodnieniu z Ministrem Skarbu i Prezesem Najwyższej Izby Kontroli ustala etaty osobowe poszczególnych organów kontroli wewnętrznej (resortowej).

§ 6. Zakresem działania kontroli w Ministerstwie Komunikacji w zakresie organizacji, wyszkolenia, planowania i wykonywania kontroli oraz sprawozdawczości kieruje dyrektor Departamentu Kontroli w Ministerstwie Komunikacji, odpowiedzialny przed Ministrem Komunikacji.

§ 7. Do szczególnych obowiązków i uprawnień dyrektora Departamentu Kontroli Ministerstwa Komunikacji z tytułu kierownictwa kontroli należą:

- 1) stawianie wniosków i opiniowanie w sprawach organizacji kontroli oraz w sprawach obsady personalnej na stanowiskach inspektorów kontroli (§ 42);
- 2) współpraca i bezpośrednie uzgadnianie w sprawach kontroli, a szczególnie w sprawie planu i sprawozdawczości kontroli, z Najwyższą Izbą Kontroli;
- 3) wydawanie ogólnych instrukcji, wytycznych itp. w przedmiocie planowania kontroli, w szczególności w celu uniknięcia zbieżności kontrolowania przez organa różnych stopni kontroli co do czasu i przedmiotu kontroli oraz wytycznych, podręczników fachowych, wzorów itp. w sprawie wykonywania kontroli, metodyki kontroli i sprawozdawczości z uwzględnieniem przepisów specjalnej instrukcji, wydanej przez Ministra Komunikacji w porozumieniu z Prezesem Najwyższej Izby Kontroli (ust. 8 uchwały Rady Ministrów z 26 kwietnia 1948 r.);
- 4) sprawowanie ogólnego fachowego nadzoru nad wykonywaniem kontroli przez organa kontrolne wszystkich stopni;
- 5) prawo żądania od wszystkich organów kontroli podległych Ministerstwu Komunikacji wykonania określonych czynności kontrolnych;
- 6) programowe szkolenie inspektorów kontroli oraz prowadzenie odpraw, instruktaży i egzaminów inspektorów kontroli.

§ 8. Departament Kontroli Ministerstwa Komunikacji prowadzi centralną ewidencję planów kontroli (§ 25) oraz kontroli wykonanych, na podstawie otrzymanych sprawozdań okresowych (§ 33).

§ 9. Władze administracji zespolonej na szczeblu I i II instancji nie posiadają odrębnych organów kontroli. Kontrolę tę wykonywa wydział (referat) kontroli przy wojewodzie (staroście).

Rozdział 3.

Zakres działania organów kontroli.

§ 10. Kontroli podlegają:

- 1) wszystkie komórki organizacyjne Ministerstwa Komunikacji oraz jednostki podległe lub nadzorowane (urzędy, instytucje i przedsiębiorstwa);
- 2) przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje pozostające pod zarządem Ministerstwa Komunikacji lub jego jednostek organizacyjnych względnie prowadzone przy udziale finansowym Ministerstwa Komunikacji;
- 3) wszelkie inne przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje osób fizycznych lub prawnych, bez względu na ich formę prawną i organizacyjną, wykonujące zadania zleczone na rzecz Ministerstwa Komunikacji, względnie na rzecz jednostek mu podległych lub przezeń nadzorowanych, w granicach tych zleceń;
- 4) urzędy, zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa osób fizycznych lub prawnych, otrzymujące subwencje lub

dotacje z budżetu Ministerstwa, w tym z Ministerstwa, w zakresie użycia tych subwencji lub dotacji.

§ 11. Minister Komunikacji może zlecić organom kontroli wykonywanie kontroli innych zakładów, instytucji, organizacji i przedsiębiorstw, niewymienionych w § 10, z tytułu nadanych mu szczególnych uprawnień lub poruczonych mu szczególnych zadań państwowych w zakresie ustawowego działania resortu.

§ 12. 1. Poszczególne organa kontroli (§ 5) są właściwe do wykonywania kontroli:

- 1) Departament Kontroli Ministerstwa Komunikacji do kontroli wszystkich jednostek organizacyjnych, urzędów, przedsiębiorstw, instytucji, zakładów wskazanych w § 10, przy czym jednak do wszczęcia kontroli w komórkach organizacyjnych Ministerstwa wymagane jest osobne zlecenie Ministra; w zasadzie Departament Kontroli jest powołany do planowej i systematycznej kontroli oraz do doraźnego badania i sprawdzania wykonawstwa w zakresie organizacji, administracji, gospodarki i rzeczowej działalności resortowej jednostek (urzędów, instytucji, zakładów i przedsiębiorstw) typu centralnego i na szczeblu bezpośrednio niższym, kontrolę pozostałych jednostek przeprowadza w zasadzie wyrywkowo lub w razie konieczności;
- 2) Biuro Kontroli w Dyrekcji Generalnej K. P. — do kontroli jednostek organizacyjnych, podległych bezpośrednio Dyrekcji Generalnej; kontrolę pozostałych jednostek przeprowadza w zasadzie wyrywkowo lub w razie konieczności;
- 3) Biuro Kontroli w Centralnym Zarządzie Przedsiębiorstw Robót Komunikacyjnych do kontroli wszystkich nadzorowanych przezeń przedsiębiorstw państwowych robót komunikacyjnych;
- 4) inspektoraty kontroli w dyrekcjach okręgowych kolei państwowych do kontroli wszystkich jednostek organizacyjnych podległych dyrekcjom okręgowym kolei państwowych;
- 5) Inspektoraty Kontroli w przedsiębiorstwach państwowych nie wymienionych w pkt. 2), 3) i 4) do kontroli wszystkich podległych dyrekcjom przedsiębiorstw jednostek organizacyjnych;
- 6) wydziały kontroli w dyrekcjach okręgowych dróg wodnych do kontroli wszystkich jednostek organizacyjnych podległych okręgowym dyrekcjom dróg wodnych.

2. Każdy organ kontroli powołany jest do instruowania, normowania, koordynowania, nadzorowania oraz kontrolowania działalności niższych organów kontroli wewnętrznej w podległych lub nadzorowanych przez Ministerstwo jednostkach.

§ 13. Organa kontroli są powołane do kontroli organizacji, administracji, gospodarki i funkcjonowania jednostek podlegających kontroli (§§ 10, 11, 12) z punktu widzenia planowości, legalności, rzetelności, gospodarności i celowości.

§ 14. Dla wykonywania powyższych zadań organa kontroli przeprowadzają kontrolę:

- 1) wstępną (czynności zamierzonych);
- 2) faktyczną (czynności dokonywanych);
- 3) następną (czynności dokonanych).

§ 15. Szczegółowy zakres i sposób wykonywania kontroli wstępnej, faktycznej i następnej ustali instrukcją Ministra Komunikacji, wydana zgodnie z ust. 8 powołanej na wstępie uchwały Rady Ministrów z 26 kwietnia 1948 r. w porozumieniu z Prezesem Najwyższej Izby Kontroli, a także w porozumieniu z Ministrem Skarbu, w odniesieniu do spraw finansowych. Instrukcja ta winna być przesłana do wiadomości Biura Organizacji i Spraw Osobowych Prezydium Rady Ministrów.

§ 16. Organa kontroli nie mogą wydawać żadnych zarządzeń ani orzeczeń z wyjątkiem spraw:

- 1) nagłych, podlegających kontroli a niecierpiących zwłoki, jeżeli w inny sposób nie można zapobiec szkodom Skarbu Państwa lub interesu publicznego — zawiadamiając o tym niezwłocznie władze kontrolowanej jednostki, której te zarządzenia dotyczyły;
- 2) dotyczących dokonywania kontroli w wydziałach i inspektoratach kontroli. Odpisy wydanych zarządzeń i orzeczeń winny być nadsyłane do właściwych organów Najwyższej Izby Kontroli.

§ 17. Wszystkie sprawy podlegające na podstawie obowiązujących przepisów skierowaniu do władz, powołanych do ścigania przestępstw organa kontroli kierują bezpośrednio do tych władz z wnioskiem o wszczęcie dochodzenia, zawiadamiając jednocześnie zwierzchnika administracyjnego kontrolowanej jednostki, oraz właściwy organ Najwyższej Izby Kontroli.

§ 18. Organa i inspektorzy kontroli nie ponoszą odpowiedzialności za stan organizacji, administracji, gospodarki i funkcjonowania kontrolowanych jednostek, natomiast są odpowiedzialni za rzetelne stwierdzenie stanu faktycznego i wierne jego odzw.

§ 19. Inspektorzy kontroli legitymują się, niezależnie od legitymacji służbowych, osobnymi delegacjami, podpisanymi przez kierownika (zastępcę) właściwego organu kontroli.

§ 20. Jednostki podlegające kontroli i wskazane w § 10 niniejszego zarządzenia, są obowiązane udzielać organom kontroli, w zakresie ich właściwości oraz poszczególnym inspektorom kontroli w związku z ich czynnościami żądanych wyjaśnień ustnych lub pisemnych, wglądu do ksiąg, akt, dokumentów itd. oraz wszelkiej pomocy i ułatwień służbowych.

§ 21. Na żądanie organów kontroli władze i organa Ministerstwa Komunikacji są obowiązane delegować swych pracowników, posiadających specjalne wykształcenie lub wiadomości, do pomocy w czynnościach kontrolnych lub w charakterze rzeczoznawców.

§ 22. Wszystkie komórki organizacyjne Ministerstwa Komunikacji oraz urzędy i instytucje, zakłady i przedsiębiorstwa typu centralnego obowiązane są dostarczać Departamentowi Kontroli Ministerstwa Komunikacji, w ustalonej przez ten liczbie egzemplarzy, odpisy zarządzeń, instrukcji, okólników itp. dotyczących organizacji, administracji, gospodarki i funkcjonowania jednostek resortu, oraz udzielać informacji w zakresie uprawnieniami kontroli przewidzianym. Odnosi się to odpowiednio do resortowych władz, urzędów instytucyj i przedsiębiorstw niższych szczebli w stosunku do organów kontroli ich stopnia (§ 5).

Rozdział 4.

Planowanie kontroli.

§ 23. Kontrola na wszystkich stopniach jest wykonywana planowo na podstawie okresowych (rocznych i kwartalnych) planów kontroli.

§ 24. 1. Minister Komunikacji zatwierdza ogólne założenia do okresowego planowania kontroli w całym resorcie opracowane przez Departament Kontroli na podstawie założeń programowych Rządu, oceny stanu administracji i gospodarki resortu oraz zgłoszonych wniosków.

2. Kierownicy komórek organizacyjnych Ministerstwa Komunikacji oraz instytucji i przedsiębiorstw typu centralnego zgłaszają dyrektorowi Departamentu Kontroli swoje wnioski i uwagi do okresowych planów kontroli.

§ 25. 1. Na podstawie ogólnych założeń do okresowego planowania kontroli organa kontroli i wszystkich stopni sporządzają szczegółowe plany kontroli i przedstawiają je do zatwierdzenia kierownikowi jednostki organizacyjnej, w skład której wchodzi

2. Niezależnie od tego każdy organ kontroli (oprócz Departamentu Kontroli Ministerstwa) przedstawia swój plan kontroli kierownikowi organu kontroli wyższego stopnia, który jest uprawniony wnosić do planu poprawki wynikające z potrzeby wzajemnego uzgadniania kontroli różnych stopni jak również niezbędne uzupełnienia do planu. Poprawki te i uzupełnienia są dla organu kontroli niższego stopnia wiążące.

§ 26. Organ kontroli wyższego stopnia jest uprawniony do sprawdzania wykonania planów kontroli organu kontroli stopnia niższego

§ 27. Niezależnie od kontroli planowych mogą być w uzasadnionych wypadkach przeprowadzane kontrole doraźne, a to na zlecenie kierownika jednostki organizacyjnej w skład której wchodzi organ kontroli, lub organu kontroli wyższego stopnia, bądź z własnej inicjatywy organu kontroli.

Rozdział 5.

Dokumentacja, sprawozdawczość i postępowanie kontrolne.

§ 28. O wyniku swych czynności inspektorzy kontroli sporządzają protokoły z kontroli i sprawozdania pokontrolne. Jeden egzemplarz protokołu winien być pozostawiony w jednostce kontrolowanej. Protokoły z kontroli dwustronnie podpisane stanowią stwierdzenie faktów ujawnionych w toku kontroli. Do protokołu władza kontrolowana ma prawo wpisać zastrzeżenia. W razie braku zastrzeżeń należy o tym uczynić wzmiankę w protokole.

§ 29. Sprawozdania pokontrolne zawierają analizę i ocenę stwierdzonego protokołem stanu faktycznego, ustalenie odpowiedzialności i omówienie okoliczności mających wpływ na stan organizacji, administracji, gospodarki i funkcjonowania jednostek kontrolowanych jak również wnioski co do poprawy stwierdzonego stanu faktycznego oraz co do sposobu odzyskania strat i ukarania winnych.

§ 30. Organa kontroli kierują wnioskami do władzy przełożonej jednostki kontrolowanej, bądź do kierownika jednostki kontrolowanej, a na podstawie tych wniosków władze przełożone lub kierownik wydają zarządzenia, za które ponoszą pełną odpowiedzialność. Organa kontrolne mają prawo domagać się terminowego powiadomienia o wydanych zarządzeniach i o ich wykonaniu, co nie dotyczy wniosków kierowanych do władzy naczelnej.

§ 31. 1. Organa kontroli mogą występować z wnioskami pokontrolnymi jedynie do władz równego lub niższego szczebla. W razie potrzeby bezpośredniego wystąpienia do władz

przełożonych jednostki, w skład której wchodzi wnioskujący organ kontroli, wystąpienia na wniosek tego organu dokonywa organ kontroli wyższego stopnia.

2. W razie nieuwzględnienia wniosków organu kontroli przez władzę równego lub niższego szczebla, rozstrzyga wspólny przełożony.

§ 32. 1. W razie rozbieżności zdań między kierownikiem organu kontroli a jego zwierzchnikiem (władzą administracyjną) w związku z wydaniem lub wykonaniem zarządzeń pokontrolnych, kierownikowi organu kontroli służy odwołanie do kierownika wyższego stopnia kontroli. Kierownik organu kontroli wyższego stopnia decyduje wówczas o przedstawieniu sprawy do rozstrzygnięcia swemu zwierzchnikowi, jako przełożonemu władzy administracyjnej jednostki kontrolowanej.

2. Jeżeli zwierzchnia administracyjna władza organów kontroli wyda zarządzenie wynikające z wniosków kontroli lub w sprawie sprawowania kontroli mimo sprzeciwu kierownika tego organu kontroli, zarządzenie to winno być wykonane, ale kierownik organu kontroli obowiązany jest niezwłocznie donieść o tym kierownikowi wyższego stopnia kontroli.

§ 33. Odpisy swych ważniejszych wystąpień oraz sprawozdania okresowe z własnej działalności organa kontroli; kierują do organów kontroli wyższego stopnia. Wyniki kontroli związane z wykonywaniem budżetu organa kontroli przesyłają do wiadomości Komisji Oszczędnościowej w Ministerstwie Skarbu za pośrednictwem Departamentu Kontroli Ministerstwa Komunikacji, któremu przesyłają bezpośrednio sprawozdania.

§ 34. Na podstawie wyników kontroli własnego organu kontroli oraz sprawozdań z działalności niższych organów kontroli dyrektor Departamentu Kontroli Ministerstwa Komunikacji przedstawia Ministrowi roczne i kwartalne sprawozdania z działalności i wyników kontroli w całokształcie administracji resortu.

Rozdział 6.

Współdziałanie kontroli wewnętrznej z innymi komórkami organizacyjnymi Ministerstwa Komunikacji.

§ 35. Między organami kontroli wewnętrznej a innymi komórkami organizacyjnymi Ministerstwa Komunikacji w szczególności komórkami załatwiającej sprawy organizacyjne i budżetowe, powinien istnieć stały wzajemny kontakt oparty na ścisłym współdziałaniu oraz systematycznej wymianie informacji, wniosków osiągnięć i zamierzeń.

§ 36. Organa kontroli wewnętrznej biorą udział w ważniejszych konferencjach odprawach i zjazdach kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych resortu komunikacji.

§ 37. 1. W miarę potrzeby przedstawiciele jednostek organizacyjnych resortu komunikacji biorą udział w zjazdach i konferencjach organizowanych przez kontrolę wewnętrzną.

2. Zadaniem tych konferencji w mno być:

- 1) skoordynowanie działalności organów kontroli z innymi komórkami organizacyjnymi;
- 2) ustalanie wniosków i wytycznych do zarządzeń potrzebnych dla usunięcia braków i niedociągnięć w poszczególnych jednostkach organizacyjnych;
- 3) omówienie wykonania planów działalności kontrolnych i inspekcyjnych za okres ubiegły.

3. Protokoły ze zjazdów i konferencji wymienionych w § 36 należy przedkładać Departamentowi Kontroli Ministerstwa Komunikacji.

Rozdział 7.

Współpraca z kontrolą państwową, skarbową i bankową oraz z władzami powołanymi do ścigania przestępstw.

§ 38. 1. Organa kontroli współpracują z Najwyższą Izbą Kontroli przez:

- 1) nadsyłanie przez organa kontroli, podległe Ministerstwu Komunikacji do właściwych organów Najwyższej Izby Kontroli okresowych planów pracy, okresowych sprawozdań z czynności oraz sprawozdań z kontroli w sprawach o szczególnym znaczeniu dla interesów Państwa — a także na żądanie Najwyższej Izby Kontroli i jej delegatur — wszelkich materiałów z dokonanych czynności kontrolnych;

2) powiadamianie przez wszystkie organa kontroli w miarę możliwości delegatur Najwyższej Izby Kontroli o rozpoczęciu kontroli w terenie;

3) udział we wspólnych kontrolach.

2. Organa Najwyższej Izby Kontroli mogą ponadto zgłaszać właściwym organom kontroli wewnętrznej wnioski o przeprowadzenie kontroli nieprzewidzianych w okresowych planach pracy.

§ 39. 1. Departament Kontroli Ministerstwa Komunikacji porozumiewa się z Ministerstwem Skarbu oraz z właściwymi państwowymi bankami — w celu koordynacji kontroli i wykorzystuje materiał uzyskany przez te instytucje w związku z przeprowadzoną przez nie kontrolą finansową przedsiębiorstw.

2. Do wyników kontroli związanych z wykonywaniem budżetu stosuje się odpowiednio paragraf 33.

§ 40. 1. Organa kontroli wewnętrznej obowiązane są na żądanie Najwyższej Izby Kontroli i jej delegatur dostarczać im wszelkich materiałów z dokonywanych czynności kontrolnych bez specjalnego upoważnienia Departamentu Kontroli.

2. Organa kontroli wewnętrznej obowiązane są na żądanie władz powołanych do ścigania przestępstw (jak: Władze Sądowe, Delegatury Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym, Urzędy Bezpieczeństwa Publicznego) dostarczać im bez specjalnego upoważnienia Departamentu Kontroli wszelkich materiałów dotyczących przestępstw w tych wypadkach, kiedy wymienione władze prowadzą dochodzenie w sprawach wykrytych w związku z dokonywaną kontrolą.

Rozdział 8

Współpraca z kontrolą społeczną.

§ 41. 1. Kontrola wewnętrzna współpracuje z Radami Narodowymi przez udział przedstawicieli Rady Narodowej w kontroli, przeprowadzanej na jej wniosek a także w kontroli, przeprowadzanej z inicjatywy kontroli wewnętrznej. Dla umożliwienia Radzie Narodowej powzięcia decyzji co do udziału w komisyjnej kontroli inspektorzy kontroli wewnętrznej są obowiązani zawiadamiać właściwą Radę o rozpoczęciu kontroli. Nie dotyczy to kontroli doraźnych dla zbadania określonych spraw przeprowadzonych z inicjatywy organów kontroli wewnętrznej.

2. Organa kontroli wewnętrznej doręczają Radzie Narodowej odpisy protokołów z kontroli, przeprowadzanych na obszarze właściwości terytorialnej Rady Narodowej. Nie dotyczy to protokołów z kontroli doraźnych dla zbadania określonych spraw przeprowadzonych z inicjatywy organów kontroli wewnętrznej bez udziału przedstawicieli Rady Narodowej.

3. Poza tym organa kontroli wewnętrznej powiadamiają Prezydium Rad Narodowych o usunięciu uchybień stwierdzonych w wyniku kontroli przeprowadzonej z udziałem przedstawicieli Rady Narodowej.

Rozdział 9.

Powolywanie, odwoływanie i przenieszenie pracowników organów kontroli.

§ 42. Dyrektora Departamentu Kontroli Ministerstwa Komunikacji oraz jego zastępcę powołuje i odwołuje Minister Komunikacji. Wszystkich naczelników wydziałów, kierowników referatów, kierowników biur i inspektoratów kontroli (naczelnymi i głównymi inspektorów), inspektorów kontroli i im równorzędnych powołuje, odwołuje i przenosi Minister Komunikacji na wniosek dyrektora Departamentu Kontroli, uzgodniony z dyrektorem Departamentu Kadr.

§ 43. 1. Inspektorzy kontroli, niezależnie od funkcji jakie sprawują we wszystkich organach kontroli nie mogą równolegle z obowiązkami kontrolnymi i w ciągu dwóch lat po ustaniu stosunku służbowego z organem kontrolnym zajmować jakiegokolwiek stanowiska administracyjnego w jednostkach, które podlegają ich kontroli.

2. Inspektorom kontroli nie można również powierzać żadnych funkcji administracyjnych w jednostkach, w skład których wchodzi.

3. O odchyleniach od powyższych zasad decyduje Komisja Kwalifikacyjna przy Radzie Państwa do której należy w tych sprawach kierować odpowiednio uzasadnione wnioski za pośrednictwem Departamentu Kontroli Ministerstwa Komunikacji.

§ 44. Decyzje Komisji Kwalifikacyjnej, o których mowa w niniejszym Rozdziale, nie naruszają ustawowych kompetencji Prezesa Rady Ministrów, co do wyrażenia zgody na mianowanie i awansowanie urzędników zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. z 1949 r. Nr 11, poz. 72):

Rozdział 10.

Postanowienia końcowe.

§ 45. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Monitorze Polskim.

PREZES RADY MINISTRÓW **Józef Cyrankiewicz**
 PREZES NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI **Franciszek Józwiak-Witold**
 MINISTER KOMUNIKACJI **Jan Rabanowski**

701.

ZARZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 29 kwietnia 1949 r.

o organizacji i funkcjonowaniu kontroli wewnętrznej w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach podległych, wydane w porozumieniu z Prezesem Najwyższej Izby Kontroli na wniosek Ministra Sprawiedliwości.

Na podstawie pkt. 7 uchwały Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1948 r., oraz równobrzmiącej uchwały Rady Państwa z dnia 5 maja 1948 r., w sprawie organizacji i funkcjonowania kontroli wewnętrznej w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach państwowych oraz o jej współpracy z kontrolą państwową i społeczną (Monitor Polski Nr. 51, poz. 292 i 293) oraz na podstawie art. 26 ustawy z 9 marca 1949 r. o kontroli państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 74), zarządzam co następuje:

I

Postanowienia ogólne.

§ 1. Zarządzenie niniejsze ustala szczegółową organizację, zakres działania i funkcjonowanie kontroli wewnętrznej w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz zasady jej współpracy z kontrolą państwową i społeczną.

§ 2. Kontrola wewnętrzna w Ministerstwie Sprawiedliwości zwana będzie w dalszym ciągu niniejszego zarządzenia „kontrolą“, jej organa „organami kontroli“, zaś osoby powołane do jej wykonywania „inspektorami kontroli“.

Określenia te winny być używane we wszystkich przepisach (zarządzeniach, instrukcjach, regulaminach, okólnikach itp.) Ministerstwa Sprawiedliwości w odróżnieniu od czynności inspekcji wykonywanych przez fachowe organa nadzoru (§ 3).

§ 3. Czynności inspekcji (prawo wydawania zarządzeń, odpowiedzialność za nadzorowaną jednostkę, ciągłość czuwania), stanowiące funkcję właściwych fachowych komórek organizacyjnych, zgodnie z punktem 26 powołanej uchwały Rady Ministrów z dnia 26.IV.1948 r. sprawowane są niezależnie od kontroli, zorganizowanej i działającej na podstawie niniejszego zarządzenia.

§ 3a. Organa kontroli wewnętrznej, z wyjątkiem organu na szczeblu ministerstwa, nie mogą kontrolować jednostki administracyjnej, w skład której wchodzi, a przeprowadzane przez nie na zarządzenie władzy administracyjnej w jednostce organizacyjnej tego samego szczebla doraźne i częściowe dochodzenia nie mają mocy prawnej aktu kontroli.

II.

Organizacja kontroli.

§ 4. Jako organ kontroli dla całego resortu wymiaru sprawiedliwości tworzy się Samodzielny Wydział Kontroli w Ministerstwie Sprawiedliwości, podległy bezpośrednio Ministrowi.

Minister Sprawiedliwości po uzyskaniu opinii Biura Organizacji i Spraw Osobowych Prezydium Rady Ministrów oraz w uzgodnieniu z Ministrem Skarbu i Prezesem Najwyższej Izby Kontroli, ustala etaty osobowe organów kontroli wewnętrznej (resortowej).

§ 5. Całością kontroli w Ministerstwie Sprawiedliwości w zakresie organizacji, wyszkolenia, planowania i wykonywania kontroli oraz sprawozdawczości kieruje naczelnik Samodzielnego Wydziału Kontroli w Ministerstwie Sprawiedliwości, odpowiedzialny przed Ministrem Sprawiedliwości.

§ 6. Do szczególnych obowiązków i uprawnień naczelnika samodzielnego wydziału kontroli Ministerstwa Sprawiedliwości z tytułu kierownictwa kontroli należą:

- a) wnoskowanie i opiniowanie w sprawach organizacji kontroli oraz w sprawach obsady personalnej na stanowiskach kontrolerskich,
- b) współpraca i bezpośrednie uzgadnianie w sprawach kontroli a szczególnie w sprawie planu i sprawozdawczości kontroli z Najwyższą Izbą Kontroli,
- c) wydawanie ogólnych instrukcji, wytycznych itp. w przedmiocie planowania kontroli (§ 21, 22) co do czasu i przedmiotu kontroli oraz co do wytycznych, podręczników fachowych, wzorów itp. w sprawie wykonywania kontroli, metodyki kontroli i sprawozdawczości, z uwzględnieniem przepisów specjalnej instrukcji, wydanej przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Prezesem Najwyższej Izby Kontroli (p. 8 Uchwały Rady Ministrów z dnia 26.IV.1948 roku),
- d) sprawowanie ogólnego fachowego nadzoru nad wykonywaniem kontroli przez organa kontrolne,
- e) programowe szkolenie inspektorów kontroli, prowadzenie odpraw, instruktaży, egzaminów.

§ 7. Samodzielny Wydział Kontroli Ministerstwa Sprawiedliwości prowadzi ewidencję planów kontroli (§ 21) oraz kontroli wykonanych (§ 28).

III.

Zakres działania organów kontroli.

- § 8. Kontroli podlegają:
  - a) wszystkie komórki Ministerstwa Sprawiedliwości oraz jednostki podległe lub nadzorowane (sądy, szkoły prawnicze, zakłady poprawcze),
  - b) przedsiębiorstwa, zakłady, instytucje pozostające pod zarządem Ministerstwa Sprawiedliwości lub jego jednostek organizacyjnych, względnie prowadzone przy udziale finansowym Ministerstwa Sprawiedliwości.